

MORTALITATEA GENERALĂ A POPULAȚIEI DIN REPUBLICA MOLDOVA

Parascovia CREȚU, Angela PARASCHIV

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Republica Moldova

Autor corespondent: Angela Paraschiv, e-mail: angela.paraschiv@usmf.md

Cuvinte-cheie: mortalitatea generală, tumori maligne, bolile aparatului circulator.

Introducere. Mortalitatea populației este principalul indicator al stării de sănătate a populației, care este reflectat direct sau indirect asupra procesului demografic. Se estimează că anual în Republica Moldova decedează circa 40 mii de persoane. Principalele cauze de deces atât la nivel mondial, cât și național sunt bolile netransmisibile, tumorile maligne, bolile aparatului respirator, digestiv etc. În această ordine de idei, ne-am propus să analizăm nivelul de mortalitate generală și principalele cauze de deces în Republica Moldova.

Material și metode. A fost realizat un studiu epidemiologic retrospectiv cu determinarea principalelor cauze de deces în Republica Moldova (2014-2021) în baza datelor statistice oficiale publicate pe pagina www.statistica.md.

Rezultate. În perioada analizată mortalitatea generală a populației a crescut de la 39 494 de cazuri (13,81‰) în anul 2014 până la 45 437 de cazuri (17,37‰) în anul 2021. Prin prisma teritorial-administrativă a RM, cei mai înalți indicatori ai mortalității generale s-au înregistrat în regiunea de Nord a țării, cu o medie de 12,84 ‰, urmată de regiunea Centru cu 12,07‰, municipiul Chișinău cu o incidență de 6,8 ‰, regiunea Sud cu 6 ‰ și o incidență mai joasă în UTA Găgăuzia – cu doar 1,69‰. În structura mortalității generale predomină vădit populația rurală, fiind de 2 ori mai înaltă comparativ cu cea urbană. Astfel, pe parcursul anilor studiați populația rurală reprezintă în medie o incidență de 9,37‰, iar populația urbană – 5,02‰. Totodată, a fost analizată situația privind decesele printre femei și bărbați. S-a constatat că în structura generală pe sexe predomină bărbații cu o incidență a mortalității de 15,8‰. Bolile sistemului circulator și tumorile maligne continuă să dețină cele mai înalte ponderi în cauzele de deces atât în rândul bărbaților, cât și ale femeilor. În anul 2021 ponderea deceselor determinate de aceste două cauze a fost de 65,9% din totalul deceselor. Ponderea în rândul bărbaților fiind de 65,9% și de 69,2% în cazul femeilor. Am observat că structura mortalității feminine, repartizată pe cauze de deces, diferă de cea masculină, valorile superioare fiind doar în cazul bolilor sistemului circulator. Cu excepția bolilor sistemului circulator, pe parcursul întregii perioade, ratele mortalității au fost mai ridicate în rândul bărbaților decât în rândul femeilor pentru toate cauzele principale de deces. Mortalitatea bărbaților cauzată de bolile aparatului respirator este de 3,9 ori mai mare față de femei, intoxicații și traume – de 1,6 ori mai mare comparativ cu mortalitatea feminină, tumori – de 1,4 ori, bolile sistemului digestiv – de 1,3 ori.

Concluzii. Maladiile sistemului circulator și tumorile maligne continuă să dețină cele mai înalte ponderi în cauzele de deces. Fortificarea și consolidarea mecanismelor de coordonare intersectorială pentru dezvoltarea și punerea în practică a programelor de prevenire și control, precum și a planurilor de acțiuni privind bolile netransmisibile (BN) principale și factorii de risc asociați sunt de o importanță prioritară pentru sănătatea publică.